

Etikkråd i Seksjon for helse og velferd

Fredrikstad kommunes verdier: MERK

Modig: Vi tør tenke nytt, ser etter gode løsninger og stiller konstruktive spørsmål.

Engasjert: Vi ivrer for å gjøre Fredrikstad til et godt sted å leve.

Romslig: Vi møter og inkluderer mennesker med åpenhet, respekt og tillit.

Kompetent: Vi benytter og utvikler vår kompetanse slik at vi kan møte dagens og morgendagens utfordringer.

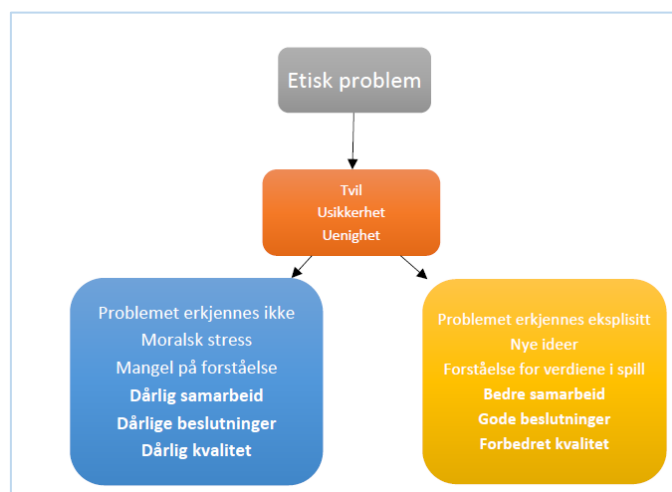
MERK Fredrikstad, så andre **MERK**er det!

Fredrikstad kommunes etiske prinsipper

1. Vi møter alle med respekt.
2. Vi forvalter samfunnets fellesmidler på best mulig måte.
3. Vi vurderer egen inhabilitet og ber rett instans å vurdere habilitet.
4. Vi tar ikke imot gaver, arv eller andre ytelser.
5. Vi er en åpen og etterrettelig kommune.
6. Vi har ytringsfrihet og rett til å si ifra.
7. Vi tar selvstendig ansvar.
8. Vi er miljøbevisste.
9. Vi er bevisste på når vi har taushetsplikt, og etterlever den.
10. Vi har et bevisst forhold til bruk av sosiale medier.

Bakgrunn

Fredrikstad kommune opprettet et etikkråd i Seksjon for helse og velferd januar 2018. Tiltaket er en del av forskningsprosjektet «Etikk på tvers» i regi av Senter for medisinsk etikk (SME). Målet med forskningsprosjektet er å implementere, beskrive og evaluere en ny struktur for etikkarbeid i kommunal helse- og omsorgstjeneste. Etikkråd/klinisk etisk komite (KEKK) er lovpålagt å ha i spesialisthelsetjenesten, men frivillig å etablere i primærhelsetjenesten. Forskning tyder imidlertid på at det er minst like stort behov for arenaer for etisk refleksjon i kommunene som i sykehus. Etisk refleksjon kan bidra til bedre pasient- og brukersikkerhet og kvalitet på tjenestene.

Figur 1. Konsekvenser av dårlig eller god håndtering av etiske problemer. Et etisk problem oppstår og leder til tvil, usikkerhet og/eller uenighet (oransje boks). Når problemet ikke blir anerkjent, kan det bli håndtert dårlig, noe som leder til dårlig kvalitet og negative konsekvenser for brukere og ansatte (blå boks). Hvis problemet anerkjennes og håndteres, for eksempel gjennom systematisk etikkrefleksjon, kan det gi større forståelse av hva som står på spill, og kreative, etisk og faglig velbegrunnede løsninger (gul boks). (Kilde: Prosjektbeskrivelse forskningsprosjektet «Etikk på tvers»).

Det er undertegnet en samarbeidsavtale mellom Fredrikstad kommune og Universitetet i Oslo, Senter for medisinsk etikk (SME) med beskrivelse av forpliktelser for partene til og med 31.12.2021.

Fredrikstad kommune har fulgt opp avtalen med følgende:

Seksjon for helse og velferd etablerte et etikkråd (kommunal Klinisk etisk komite KEK) i januar 2018 med en bred representasjon fra fagfeltene komiteen skal bistå, samt bruker- eller lekrepresentasjon. Etikkrådet har jevnlig møter, minst 2 timer hver måned. Kommunen deltar i forskningsaktivitetene/gjennomføring av de ulike forskningsmetodene i regi av SME.

Seksjon for helse og velferd har skolert to ressurspersoner gjennom deltakelse på tre masterkurs (2018). Hele eller deler av etikkrådet deltar jevnlig i fokusgruppeintervjuer sammen med andre ressurspersoner og deltar på dialogkonferanser/nettverksmøter.

Etikkskolering av medlemmene skjer i de faste møtene og erfaringsseminarene i regi av SME. I 2020 startet Etikkrådet, med bistand fra SME, et opplæringskurs i etisk refleksjon. Opplegget ble lagt opp til 3 samlinger i løpet av våren 2020. Vi fikk gjennomført den første samlingen i januar med 40 deltakere. Resten av kurset ble dessverre avlyst, da både leder og sekretær i etikkrådet måtte prioritere arbeid knyttet til Covid-19.

Om etikkrådet

Mandat og arbeidsområde

Etikkrådet i Seksjon for helse og velferd skal:

- fremme samtale og refleksjon om etiske problemer og dilemmaer.
- på forespørsel gi råd om hvordan konkrete etiske problemer kan løses, og være et forum der tjenestemottakere, pårørende og helsepersonell kan få drøftet slike problemer i forkant eller etterkant.
- bidra til bevisstgjøring om etiske problemer som har med ressursbruk og prioritering å gjøre.
- bidra til at tjenestemottakeres og pårørendes møte med tjenesten blir best mulig.

Målgruppe

Alle kan fremme saker for etikkrådet. Saker kan komme fra rådets medlemmer, pasienter, brukere, pårørende og ansatte i Seksjon for helse og velferd. Etikkrådet kan kontaktes muntlig eller skriftlig via telefon eller e-post.

Etikkrådet kan kontaktes for å:

- få en bred drøfting av en sak
- få klarhet i de etiske utfordringene
- få et «blikk utenfra»
- være bedre rustet i liknende saker i framtiden
- få råd om en beslutning
- lære av en vanskelig sak
- få klarlagt hvilke verdier som står på spill
- finne ut om det er en sak for etikkrådet

Etikkrådet kan også bistå med veiledning og/eller undervisning i etikk og systematisk etisk refleksjon.

Etikkrådets sammensetning

Etikkrådet er bredt sammensatt og består av 12 medlemmer med ulike yrkesbakgrunn og erfaringer. Rådet ledes av ansatte i kvalitetsavdelingen i Stab helse og velferd. Kommuneoverlege Guro Steine Letting er leder i etikkrådet, spesialkonsulent i kvalitetsavdelingen i Elisabeth Østenviker sekretær og jurist Lasse Johnsen fra kvalitetsavdelingen er fast medlem i etikkrådet.

De andre rådsmedlemmene er medarbeidere i seksjon for Helse og velferd og arbeider i ulike etater/virksomheter i seksjonen, som sykepleier, vernepleier, helsefagarbeider, fagkoordinator, avdelingsleder eller virksomhetsleder. I tillegg kommer et medlem fra Høgskolen i Østfold (HiØ), en prest og en innbyggerrepresentant (se vedlegg).

Medlemmene er oppnevnt av direktør Seksjon for helse og velferd. Ingen av medlemmene representerer sine yrkesgrupper eller andre interesser, men gjennom sine ulike ståsteder sørger de for at rådet får en perspektivrikdom. Alle medlemmer har underskrevet taushetserklæring. Vervet som rådsmedlem er frivillig.

Etikkrådets arbeid i 2020

Etikkrådet har månedlige møter av 2 timers varighet. Rådet tilbyr også ad hoc refleksjon i saker som haster. Da kan eksempelvis 2-4 medlemmer gjennomføre en refleksjon sammen med ansatte og eventuelt pasient/pårørende på tjenestestedet.

For at etikkrådet skal rekke å drøfte vanskelige saker i løpet av kort møtetid, kreves grundig forberedelse, god metodikk og god møteledelse, samt etterarbeid. Det er avsatt tid til disse oppgavene for leder og sekretær.

Etikkrådet bruker SME-modellen i drøftingen for å sikre en bredde og grundig behandling av saken. Modellen er utviklet av Senter for medisinsk etikk (SME) ved universitetet i Oslo og er en anerkjent modell for drøfting av etiske spørsmål.

Etikkrådet har hatt 7 møter og drøftet 6 saker i 2020. En av sakene ble drøftet med pårørende tilstede. De andre sakene ble drøftet anonymisert med sakseiere som la fram sakene.

Sakene har blitt «meldt» på epost eller telefon til etikkrådet, enten direkte til leder/sekretær eller etikkrådets epost. (etikkradet@fredrikstad.kommune.no)

Tema for drøftingssakene

1. *«Bør pasienten informeres om sin tilstand selv om pårørende ikke ønsker det?»*
2. *«Bør foreldre få bestemme at datter ikke skal stelles av/være sammen med mannlige ansatte?»*
3. *«Bør en bogruppe defineres som en kohort selv om bare en beboer er smittet?»*
4. *«Bør ansatte imøtegå pårørendes ønsker i en behandling av en pasient i livets slutfase?»*
5. *«Bør pasienten få livsforlengende behandling ved akutt sykdom?»*
6. *«Bør ansatte begrense tiden to beboere er sammen for å forebygge eventuell krenkelse av pasient uten språk?»*

Deltakelse i forskningsprosjektet

Leder og sekretær har deltatt i fokusgruppeintervju sammen med de andre kommunene i forskningsprosjektet, Kongsberg, Modum og Hamar kommuner. Det er svært positivt med erfaringsutveksling med de andre kommunene og få tips og gode råd. Det er også motiverende å delta i en slik sammenheng.

Etikkrådet bidrar til rekruttering av informanter til forskningsprosjektet.

Etikkrådet har sendt inn alle drøftingsreferater og selvevaluering til SME. Vi har fått grundige tilbakemeldinger som er brukt til læring og videre utvikling.

Informasjon og kommunikasjon

Målet er at ansatte er kjent med etikkrådet og kjenner til hvordan de kan melde inn saker.

[Brosjyre om etikkrådet](#) er utarbeidet i samarbeid med profesjonell designer. Ansatte oppfordres til å laste ned brosjyren og dele ut til andre ansatte og pårørende ved behov.

I 2020 har Etikkrådet informert og presentert på ulike møteplasser, blant annet for ledergruppen i NAV. Det er utarbeidet en standardpresentasjon om etikkrådet, som er blitt brukt i internundervisning og informasjon for medlemmene i rådet.

Alle medlemmene i etikkrådet har ansvar for å informere om etikkrådet i sine etater og virksomheter og være pådriver for å få inn saker.

Vedlegg

Pr. 31.12.2020 består etikkrådet av

Funksjon	Navn	Yrke	Stilling	Arbeidsted
Leder	Guro Steine Letting	Lege	kommuneoverlege	Kvalitetsavdelingen, Stab Helse og velferd
Sekretær	Elisabeth Østensvik	Sykepleier	spesialkonsulent	Kvalitetsavdelingen, stab Helse og Velferd
Medlem	Lene Kaaber	Sykepleier	avd. leder	Etat omsorgssentre
Medlem	Julie Kjølhede Stenbjerg	Sykepleier	Sykepleier legevakt	Etat Hjemmesykepleie
Medlem	Monica Hatlelid	Vernepleier	avdelingsleder	Etat tjenester til funksjonshemmede
Medlem	Anne Line Dahle	Sykepleier	tjenestetildelingssjef	Virksomhet Tildelingskontoret
Medlem	Geir Korum Lund	Sykepleier	fagkoordinator	Etat friskliv og mestring
Medlem	Bujar Arifi	Helsefagarbeider	helsefagarbeider	Etat tjenester til funksjonshemmede, ressursenheten
Medlem	Guri Rummelhoff	Sykepleier	førstelektor	Høgskolen i Østfold, avdeling helse- og velferd
Medlem	Lasse Johnsen	Jurist	Juridisk rådgiver	Kvalitetsavdelingen, Stab Helse og velferd
Medlem	Steinar Ekvik	Prest	pensjonist	
Medlem	Sissel Been-Larsen		Innbygger representant	Eldrerådet

FREDRIKSTAD KOMMUNE